

Rolnictwo w województwie małopolskim w 2017 r.

W czerwcu 2017 r. w województwie małopolskim znajdowało się ponad 135 tys. gospodarstw posiadających użytki rolne o łącznej powierzchni prawie 688 tys. ha. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się powierzchnia użytków rolnych, w tym pod zasiewami. W grudniu 2017 r. pogłowie trzody chlewnej było większe niż przed rokiem, wzrosło także pogłowie owiec i drobiu, podczas gdy pogłowie bydła zmniejszyło się. Wartość skupionych produktów rolnych wzrosła w stosunku do 2016 r., a ceny większości płodów rolnych były wyższe niż w roku poprzednim.

Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych

Ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych, których użytkownicy mieli siedzibę w województwie małopolskim w czerwcu 2017 r. wynosiła 687,6 tys. ha, co stanowiło 4,2% powierzchni gospodarstw w kraju (dotyczy gospodarstw posiadających użytki rolne). W skali roku nastąpił wzrost ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie o 1,3%. W użytkowaniu gospodarstw indywidualnych znajdowało się 661,6 tys. ha, czyli 96,2% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, w tym 547,7 tys. ha użytków rolnych.

Użytki rolne w gospodarstwach ogółem zajmowały 564,6 tys. ha, stanowiąc ponad 82% ich powierzchni. W porównaniu z 2016 r. powierzchnia tych gruntów zwiększyła się o 5,4 tys. ha (o 1,0%). Użytki rolne

w dobrej kulturze rolnej to 557,5 tys. ha, tj. 81,1% całkowitej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych. Grunty pod zasiewami zajmowały 310,1 tys. ha, trwałe użytki zielone – 223,6 tys. ha, przy czym łąki trwałe – 205,2 tys. ha, a pastwiska trwałe – 18,4 tys. ha. Pod uprawy wieloletnie przeznaczonych było 11,5 tys. ha. Powierzchnia gruntów ugorowanych wyniosła 8,7 tys. ha. Ogrody przydomowe zajmowały 3,6 tys. ha.

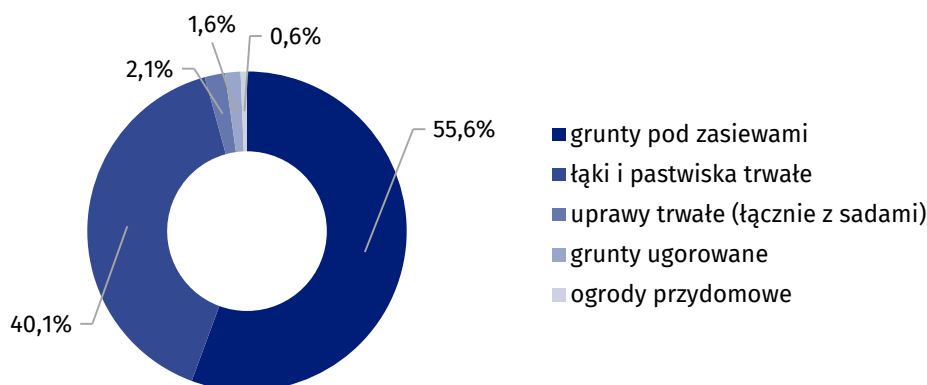
Lasy i grunty leśne zajmowały 73,9 tys. i stanowiły 10,7% ogólnej powierzchni gospodarstw (w Polsce 6,0%). Pozostałe grunty (m.in. pod zabudowaniami, podwórzami, nieużytki, tereny przeznaczone do rekreacji) stanowiły 7,1% ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw.

W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia zasiewów zwiększyła się o 10,4 tys. ha, a powierzchnia pastwisk zmniejszyła się o 13,7 tys. ha. Relatywnie najbardziej wzrosła powierzchnia gruntów ugorowanych (o 33,7%), a spadła – ogrodów przydomowych (o 9,0%).

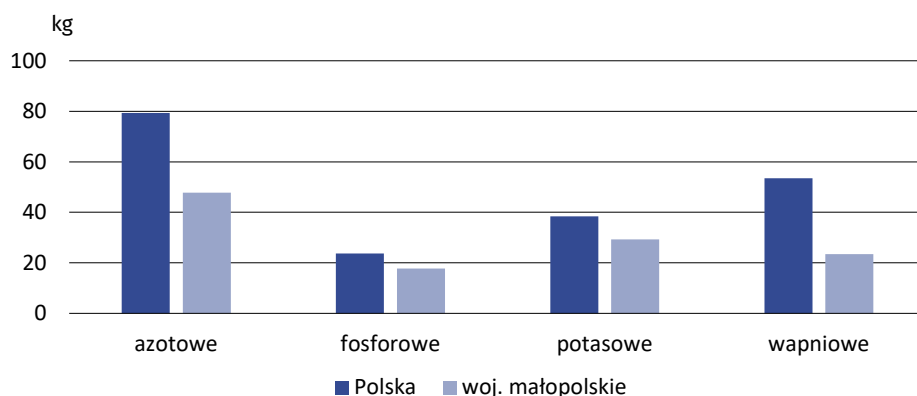
Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych

W województwie małopolskim w roku gospodarczym 2016/2017 zużycie nawozów mineralnych (NPK) w przeliczeniu na czysty składnik wyniosło 52,9 tys. t i w porównaniu z rokiem gospodarczym 2015/2016 było większe o 22,1%

Wykres 1. Struktura powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej w 2017 r.
Stan w czerwcu

Wykres 2. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej w roku gospodarczym 2016/2017

(w Polsce 2049,8 tys. t). Pod zbiory 2017 r. wysiano 26,7 tys. t nawozów azotowych (50,4% ogółu nawozów mineralnych), 9,9 tys. t nawozów fosforowych (18,8%) oraz 16,3 tys. t nawozów potasowych (30,8%). W przypadku poszczególnych nawozów – azotowych, potasowych i fosforowych – było to odpowiednio o 5,2 tys. t (24,2%), 2,8 tys. t (21,0%) i 1,5 tys. t (18,3%) więcej niż w poprzednim roku.

Średnie zużycie nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosło 93,7 kg NPK, przy czym na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej – 94,9 kg (w Polsce odpowiednio: 140,2 kg i 141,5 kg). Zużycie nawozów wapniowych wyniosło 13,0 tys. t i było większe o 41,9% niż w roku gospodarczym 2015/2016 (w kraju – 774,9 tys. t). W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych przeciętnie w województwie małopolskim zużyto 23,1 kg nawozów wapniowych, przy czym na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej – 23,4 kg.

Produkcja roślinna

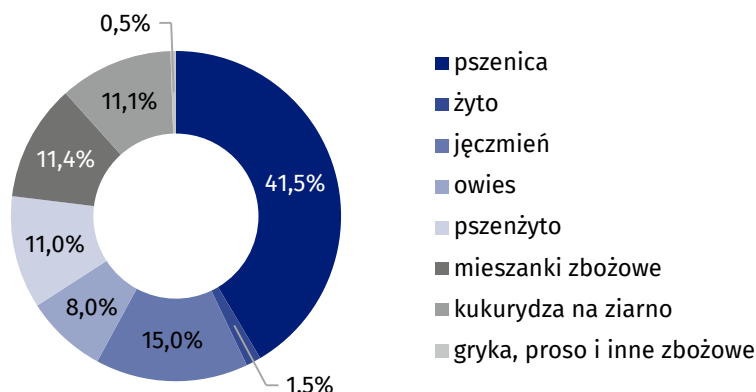
Powierzchnia zasiewów w 2017 r. wyniosła 310,1 tys ha i była większa o 10,4 tys. ha (o 3,4%) niż przed rokiem. Zwiększyła się powierzchnia uprawy zbóż, ziemniaków, roślin przemysłowych, pastewnych, a zmniejszyła – roślin strączkowych jadalnych. W ogólnej powierzchni zasiewów największy areal – 221,7 tys. ha (71,5% ogółu zasiewów) zajmowały zboża ogółem, tj. zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno, gryką, prosem i pozostałymi zbożowymi. Powierzchnia zasiana zbożami była większa od ubiegłorocznej o 6,0 tys. ha, tj. o 2,8%. Areal uprawy zbóż podstawowych wyniósł 170,5 tys. ha, stanowiąc 76,9% ogółu powierzchni zajmowanej przez zboża. Pszenicą obsiano 91,9 tys. ha, czyli 53,9% powierzchni zbóż podstawowych. Jęczmień uprawiany był na 33,2 tys. ha, pszenżyto – na 24,5 tys. ha, owies – na 17,7 tys. ha, a żyto – na 3,3 tys. ha.

Drugą pod względem wielkości powierzchni uprawą w województwie małopolskim były ziemniaki. W 2017 r. zajmowały powierzchnię 23,2 tys. ha, tj. 7,5% ogólnej powierzchni zasiewów. W stosunku do poprzedniego roku areal uprawy ziemniaków zwiększył się o 1,0 tys. ha. Na rośliny pastewne przeznaczono 22,0 tys. ha (o 4,4 tys. ha więcej niż rok wcześniej), w tym na kukurydzę na pasze – 7,4 tys. ha (o 3,2 tys. ha więcej). Powierzchnia uprawy roślin przemysłowych zwiększyła się z 11,5 tys. ha w 2016 r. do 13,5 tys. ha w 2017 r. Wzrosła powierzchnia upraw oleistych o 1,7 tys. ha (11,0 tys. ha), w tym rzepaku i rzepiku o 1,6 tys. ha (9,5 tys. ha), buraków cukrowych – o 0,2 tys. ha (1,4 tys. ha).

Zbiory zbóż ogółem oszacowano na 899,3 tys. t, tj. o 35,7 tys. t (o 4,1%) więcej niż przed rokiem. Stanowiło to 2,8% zbiorów krajowych. Przeciętny plon zbóż z 1 ha wyniósł 40,6 dt wobec 40,0 dt w 2016 r. W kraju również zebrano więcej zbóż w porównaniu z poprzednim rokiem, przy średnim plonie 42,0 dt/ha. Zbiory zbóż podstawowych (640,5 tys. t) były wyższe o 27,9 tys. t od uzyskanych rok wcześniej, a przeciętny plon z 1 ha zwiększył się z 36,1 dt w 2016 r. do 37,6 dt w 2017 r. Zbiory zbóż intensywnych (pszenicy, jęczmienia, pszenżyta) wyniosły 581,9 tys. t i były większe o 24,2 tys. t, tj. o 4,3% od zbiorów roku poprzedniego. Udział zbiorów zbóż intensywnych w ogólnej produkcji zbóż wyniósł 64,7%.

W 2017 r. zebrano 511,3 tys. t ziemniaków, tj. o 13,1 tys. t mniej niż rok wcześniej, a uzyskany plon (220 dt/ha) był niższy o 16 dt/ha. W grupie upraw przemysłowych odnotowano większe zbiory niż w 2016 r., ale niższe plonowanie. Buraków cukrowych zebrano 95,1 tys. t (o 8,6 tys. t więcej), przy średnim plonie 685 dt/ha (rok wcześniej – 702 dt/ha). Zbiory rzepaku i rzepiku były większe o 4,5 tys. t i wyniosły 29,1 tys. t. Natomiast

Wykres 3. Struktura powierzchni zasiewów zbóż w 2017 r.

średni plon z 1 hektara powierzchni uprawy wyniósł 30,5 dt, wobec 31,0 dt przed rokiem.

Na wiosnę miały miejsce lokalnie znaczące straty mrozowe w kwitnących drzewach i krzewach owocowych oraz przemarznięcie kwiatów i pąków na plantacjach jagodowych, w związku z czym w 2017 r. łączną produkcję owoców z drzew (z wyłączeniem produkcji poza sadami) oszacowano na 79,8 tys. t, tj. na poziomie o 41,7% niższym niż przed rokiem. Zbiory jabłek, które dominują w produkcji sadowniczej, wynosiły 70,9 tys. t i były mniejsze o 40,1%. Śliwek zebrano 4,3 tys. t, tj. o 47,0% mniej w ujęciu rocznym, a gruszek – 2,1 tys. t, tj. o 46,2% mniej. Znacznie mniejsze były też zbiory wiśni i czereśni. Ponadto, w omawianym roku z krzewów i plantacji jagodowych (bez szkótek i mateczników) zebrano łącznie 12,5 tys. t owoców (tj. o 20,7% mniej).

W 2017 r. zbiory warzyw ogółem wyniosły 561,3 tys. t i były zbliżone do produkcji uzyskanej w poprzednim roku. Kapusty zebrano 229,5 tys. t, kalafiorów – 63,0 tys. t, a marchwi jadalnej – 60,9 tys. t. Zbiory warzyw w województwie małopolskim stanowiły 12,2% zbiorów krajowych.

Produkcja zwierzęca

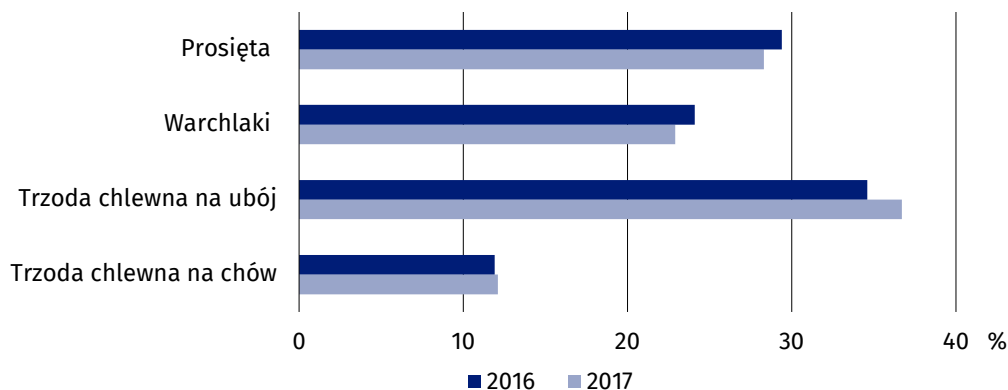
W grudniu 2017 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie małopolskim liczyło 190,5 tys. sztuk i było większe o 21,8 tys. sztuk (o 12,9%) niż w grudniu 2016 r. W stosunku do czerwca 2017 r. wzrosło o 1,5 tys. sztuk (o 0,8%). W gospodarstwach indywidualnych znajdowało się 94,3% ogólnego pogłowia trzody chlewnej. Pogłowie loch na chów, którego wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i zarazem określa aktualne możliwości reprodukcyjne stada, wyniosło 22,7 tys. sztuk i zwiększyło się o 6,2 tys. sztuk (o 16,1%) w stosunku rocznym. Pogłowie grup decydujących o wielkości produkcji, tj. warchlaków

i trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na ubój (tuczników), wynosiło odpowiednio: 43,6 i 70,0 tys. sztuk i w ujęciu rocznym wzrosło łącznie o 14,6 tys. sztuk (o 14,8%). Stado prosiąt (53,9 tys. sztuk) zwiększyło się o 4,2 tys. sztuk (o 8,5%) w skali roku. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w grudniu 2017 r. wyniosła 34 sztuki, a loch – 4 sztuki (w kraju odpowiednio – 81 i 6 sztuk).

W grudniu 2017 r. pogłowie bydła ogółem liczyło 162,6 tys. sztuk i było o 15,5 tys. sztuk (o 8,7%) mniejsze niż w grudniu roku poprzedniego oraz o 6,8 tys. sztuk (o 4,0%) mniejsze niż w czerwcu 2017 r. Gospodarstwa indywidualne utrzymywały 97,4% całego pogłowia bydła. Spadek liczebności stada bydła wynikał ze zmniejszenia pogłowia we wszystkich głównych grupach użytkowo-produkcyjnych. Liczba cieląt w wieku poniżej 1 roku zmalała o 2,4 tys. sztuk (o 5,3%) do stanu 43,8 tys. sztuk, a pogłowie młodego bydła w wieku 1-2 lat – o 3,0 tys. sztuk (o 8,0%) do stanu 35,3 tys. sztuk. Pogłowie krów, liczące 76,4 tys. sztuk, w skali roku zmniejszyło się o 10,3 tys. sztuk, tj. o 11,9%, w tym liczba krów mlecznych (72,4 tys. sztuk) – o 11,2 tys. sztuk, czyli o 13,4%. Natomiast w porównaniu ze stanem z czerwca 2017 r. liczebność krów zmalała o 3,9 tys. sztuk, tj. o 4,8%. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w grudniu 2017 r. wyniosła 29 sztuk, w tym krów – 14 sztuk (w Polsce odpowiednio: 41 i 16).

Pogłowie owiec w grudniu 2017 r. liczyło 85,7 tys. sztuk, tj. o 7,2 tys. sztuk (o 9,2%) więcej niż w grudniu 2016 r., w tym maciorek – 59,4 tys. sztuk, tj. o 9,3 tys. sztuk (o 18,4%) więcej. Liczebność stada w województwie małopolskim stanowiła 31,9% pogłowia krajowego. W stosunku do stanu z czerwca 2017 r. pogłowie owiec zwiększyło się o 10,6 tys. sztuk, czyli o 14,1%. Na gospodarstwa

Wykres 4. Struktura trzody chlewnej według grup produkcyjno-użytkowych
Stan w grudniu

indywidualne przypadało 99,4% ogólnej liczby pogłównia w województwie. W grudniu 2017 r. obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wynosiła 15,2 sztuk, w tym maciorek 10,5 sztuk (w kraju odpowiednio: 1,8 i 1,1).

W grudniu 2017 r. pogłowie drobiu ogółem w województwie wyniosło 5208,1 tys. sztuk i było większe o 995,0 tys. sztuk, tj. o 23,6% w stosunku do grudnia 2016 r., a w porównaniu z czerwcem 2017 r. spadło o 800,9 tys. sztuk, tj. o 13,3%. Gospodarstwa indywidualne utrzymywały 98,7% pogłównia drobiu. W strukturze drobiu ogółem 97,2% stanowił drób kurzy (5063,9 tys. sztuk), w tym nioski – prawie 50% (2590,3 tys. sztuk). W grudniu 2017 r. obsada drobiu kurzego na 100 ha użytków rolnych wynosiła 897 sztuk, w tym niosek – 459 sztuk (w Polsce odpowiednio – 1209 i 363 sztuk).

Skup i ceny produktów rolnych

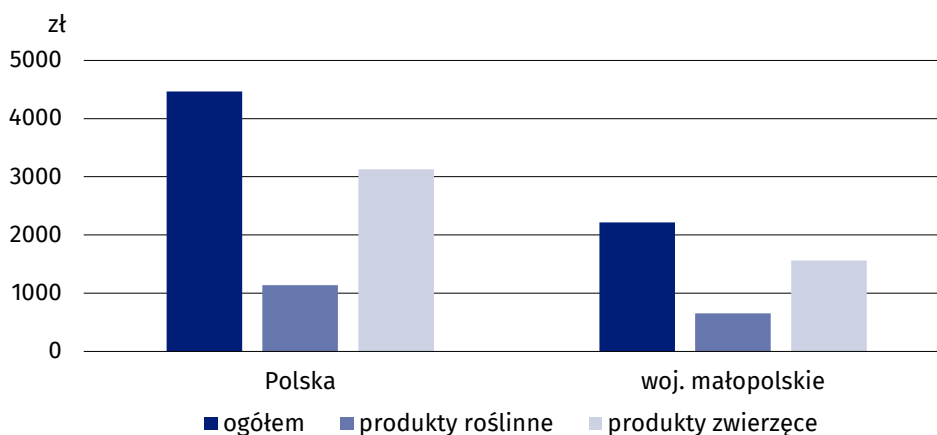
W 2017 r. w województwie małopolskim skupiono produkty rolne o łącznej wartości 1250,7 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), czyli więcej o 128,8 mln zł (o 11,5%) niż rok wcześniej. Wartość skupionych produktów roślinnych wy-

nosiła 370,1 mln zł i w porównaniu z 2016 r. była wyższa o 28,4 mln zł (tj. o 8,3%). Wartość skupionych produktów zwierzęcych (70,4% ogólnej wartości skupionych produktów rolnych) wynosiła 880,6 mln zł i była wyższa o 100,4 mln zł, tj. o 12,9% od uzyskanej przed rokiem.

Wartość skupu zbóż była większa o 13,9% niż przed rokiem i sięgnęła 77,0 mln zł. W 2017 r. skupiono 126,3 tys. t ziarna zbóż, tj. więcej o 3,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Więcej skupiono zarówno zbóż konsumpcyjnych i paszowych (o 3,1%), jak i ziarna siewnego zbóż podstawowych (o 5,0%). Ceny skupu podstawowych gatunków zbóż konsumpcyjnych i paszowych były wyższe niż rok wcześniej. Za 1 dt pszenicy płacono w skupie średnio 63,96 zł (tj. o 9,7% więcej), za 1 dt jęczmienia – 58,20 zł (o 7,0% więcej), a za 1 dt żyta – 49,47 zł (o 4,7% więcej). Podobna sytuacja wystąpiła na targowiskach, gdzie 1 dt pszenicy kosztowała 76,24 zł (o 1,1% więcej niż przed rokiem), jęczmień – 72,75 zł/dt (o 3,8% więcej), a żyto – 70,69 zł/dt (o 4,9% więcej).

W 2017 r. skupiono 14,8 tys. t ziemniaków, czyli o 13,6% mniej niż w 2016 r. Średnia cena sku-

Wykres 5. Wartość skupu produktów rolnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w 2017 r.

pu 1 dt ziemniaków (jadalnych, bez wczesnych) wyniosła 54,88 zł i była o 16,8% wyższa niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków (jadalnych, bez wczesnych) ukształtowała się na poziomie 79,55 zł/dt, tj. o 7,2% niższym niż w 2016 r. Buraków cukrowych skupiono 84,6 tys. t, tj. o 2,3% mniej niż rok wcześniej. Przeciętnie za 1 dt buraków płacono w skupie o 36,1% mniej niż w 2016 r., czyli 7,26 zł.

Producenci rolni dostarczyli do skupu 133,0 tys. t żywca rzeźnego (w wadze żywej), czyli o 9,0% więcej niż w 2016 r. Więcej skupiono m.in. bydła (bez cieląt), a mniej owiec, drobiu oraz trzody chlewnej. Średnia cena skupu 1 kg cieląt rzeźnych wyniosła 11,94 zł i była wyższa o 0,8% niż w 2016 r. Za 1 kg żywca wołowego płacono średnio 6,51 zł, czyli o 5,7% więcej niż przed rokiem, a za 1 kg żywca wieprzowego – 5,06 zł, czyli o 12,2% więcej. Natomiast na targowiskach cena żywca wołowego (5,04 zł/kg) była wyższa niż przed rokiem o 6,9%. Więcej płacono również za żywca wieprzowego (o 11,5%) – 5,18 zł/kg.

W odniesieniu do roku poprzedniego poprawiła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta. Ukształtowała się ona na

poziomie 7,2 (w 2016 r. – 6,7), w kraju relacja wyniosła 8,1 (wobec 7,9 w 2016 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia zwiększyła się z 6,4 w 2016 r. do 7,0 w 2017 r. (w kraju odpowiednio – z 6,8 do 7,0).

Ceny zwierząt gospodarskich na targowiskach w porównaniu z 2016 r. wzrosły. Za konia roboczego płacono 6167 zł (o 3,1% więcej), za krowę dojną – 2993 zł (o 3,0% więcej), za jałówkę 1-roczną – 2091 zł (o 7,1% więcej), a za prosię na chów – 218,27 zł (o 21,2% więcej).

W 2017 r. skupiono 137,0 mln l mleka krowiego i było to o 1,5 mln l (o 1,1%) więcej niż w 2016 r. Średnia cena skupu 1 litra mleka wyniosła 1,24 zł i w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyła się o 0,21 zł. W obrocie targowiskowym za 1 l mleka płacono 2,56 zł, wobec 2,52 zł rok wcześniej.

Jaj kurzych konsumpcyjnych skupiono 75,1 mln sztuk, tj. o 0,3 mln sztuk (o 0,4%) mniej niż w 2016 r. Przeciętna cena skupu 1 jaja kurzego wyniosła 0,30 zł (przed rokiem – 0,22 zł), natomiast na targowiskach wzrosła z 0,79 zł do 0,82 zł za sztukę.

W 2017 r. do skupu zostało dostarczonych 70 ton karpia oraz 94,3 tony miodu (w całości z gospodarstw indywidualnych).

Źródłem prezentowanych danych są uogólnione wyniki badań reprezentacyjnych w gospodarstwach indywidualnych: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów i zbiorów, pogłównia zwierząt gospodarskich; wyniki sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemają-

cych osobowości prawnej; wyniki sprawozdawczości o skupie produktów rolnych, cenach targowiskowych, a także o zużyciu i zapasach nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych; oceny i ekspertyzy rzeczoznawców GUS.

Opracowanie **Anna Dziedzic**

a.dziedzic@stat.gov.pl | tel. 12 361 01 18

Aneta Stachańczyk

a.stachanczyk@stat.gov.pl | tel. 12 361 01 04

Informacja

dla mediów

Renata Ptak

r.ptak@stat.gov.pl | tel. 12 361 01 51

